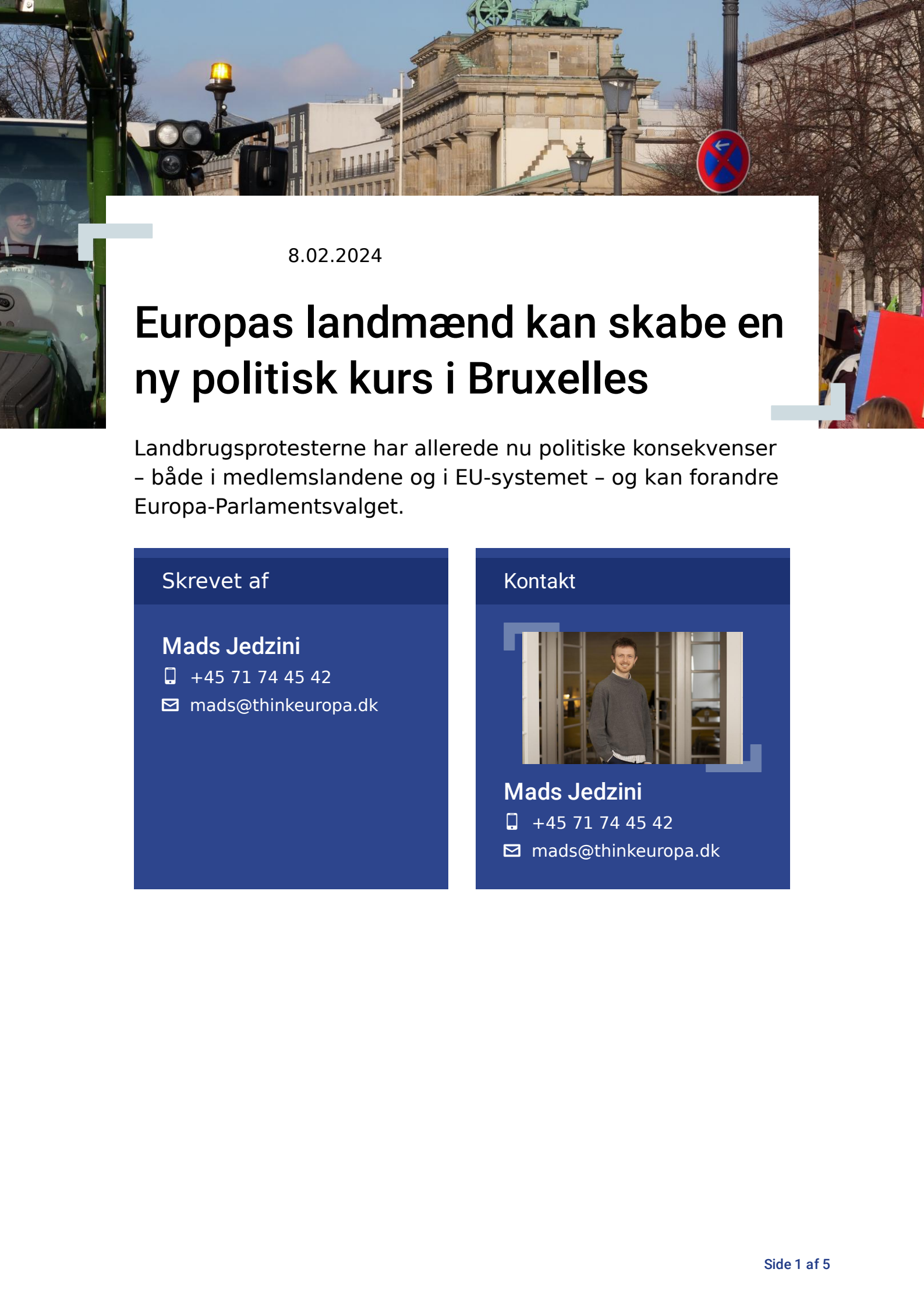

8.02.2024

Europas landmænd kan skabe en ny politisk kurs i Bruxelles

Landbrugsprotesterne har allerede nu politiske konsekvenser – både i medlemslandene og i EU-systemet – og kan forandre Europa-Parlamentsvalget.

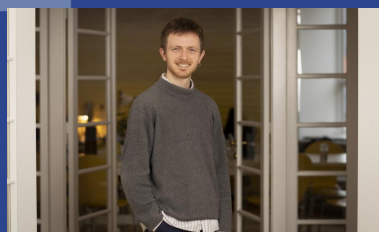
Skrevet af

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Kontakt

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Hovedkonklusioner

- Landbrugsprotesterne skaber allerede nu politisk forandring i Bruxelles og i Europas hovedstæder
- Protesterne kan påvirke en forskydning af partisystemerne og Europa-Parlamentet mod højre
- Særligt miljøpolitikken påvirkes, hvor grønne mål i stigende grad skal rebalanceres med social- og industripolitiske hensyn

En populær fortælling vil vide, at de ikoniske boulevarder i Paris blev anlagt af Napoleon d. 3. for at gardere sig mod folkelige opstande, efter sigende fordi det var nødvendigt med brede veje for at kunne trække kanoner ned gennem byen til forsvar mod protester.

I dag ser det ud til, at boulevarderne har den modsatte effekt. For boulevarderne er så brede, at hundredvis af vrede landmænd har kunnet køre deres traktorer helt ind i hjertet af Paris for at protestere – mod miljøkrav, mod klimamål, mod løndumping.

”Belejringen” af Paris, som de franske landmænd har kaldt deres aktion, er blot én af en lang række af landbrugsprotester, der i disse uger bølger gennem Europa. I Tyskland er traktorkolonner kørt gennem Brandenburger Tor i Berlin; i Italien kører lange traktorkonvojer ad motorvejene med retning mod Rom; og i Polen vil landmændene blokere grænsen til Ukraine for at holde ukrainske fødevarer ude. Lignende aktioner har der været i Belgien, Rumænien, Grækenland og flere andre lande.

Landmænd forenet i kamp – men mod hvad?

Imidlertid er det ikke det samme, som de mange landmænd protesterer imod – og vreden retter sig heller ikke mod de samme beslutningsorganer. På den ene side retter mange af protesterne sig mod nationale forhold. Landbrugsprotesterne i Tyskland blev udløst af en spareplan fra regeringen, som blandt andet fjernede den statslige støtte til traktordiesel. I Polen har protesterne i månedsvis drejet sig om at forhindre importen af ukrainske landbrugsprodukter, som ifølge de polske landmænd oversvømmer markedet og dermed dumper prisen på polske landbrugsprodukter. Og i Frankrig har vreden blandt andet drejet sig om pris og international konkurrence: De franske landmænd mener ganske enkelt ikke, at det er tilstrækkeligt rentabelt at være landmænd med den nuværende prisudvikling. Særligt den store Mercosur-

handelsaftale, som EU forhandler med en række sydeuropæiske lande, har været i søgelyset, fordi landmændene frygter, at en frihandelsaftale vil betyde et stort influks af landbrugsprodukter fra Sydamerika, som vil prisdumpe de europæiske priser på landbrugsvarer.

På den anden side retter protesterne sig også mod europæisk lovgivning. Landmændene er vrede over meget af den regulering, som skal vedtages med EU's klima- og miljøpolitiske flagskib, European Green Deal. Et særligt omstridt område har været EU's pesticidforordning, der stiller krav om en reduktion af brugen af pesticider med 50 pct. Landmændene mener, at den lovgivning vil være skadelig for et erhverv, der i forvejen er underlagt hård international konkurrence.

📌 Klima- og miljølovgivning på tilbagetog

Protesterne får allerede nu politiske konsekvenser. Den nyslåede franske premierminister, Gabriel Attal, har for nylig sat den franske reduktionsplan for brugen af pesticider på pause¹, mens præsident Macron har plæderet for en strammere europæiske prisbeskyttelsespolitik for landmænd efter fransk forbillede.² Den nye polske regering har understreget, at den vil holde sig til den forrige regerings handelspolitiske kurs over for Ukraine, hvilket betyder en skrap linje over for import af ukrainske landbrugsprodukter med bl.a. genindført toldkontrol.³ Og den tyske regering, som ganske vist holdt fast i afskaffelsen af dieselsubventionen, måtte også trække et forslag om afskaffelsen af en skattefordel for traktorer tilbage.⁴

En af grundene til, at regeringerne er kommet landmændene i møde, skyldes efter alt at dømme, at særligt højrefløjspartier som *Rassemblement National*, *Alternative für Deutschland* og *Lega* har bejlet til landmændene. Disse partier står i forvejen til stor fremgang ved Europa-Parlamentsvalget, og de europæiske regeringer vil næppe risikere at styrke disse partier yderligere. Om regeringerne lykkes med at afvæbne højrefløjen, står endnu hen i det uvisse, men eksemplet viser, at landbrugsprotesterne kan medvirke til at forskyde partisystemerne mod højre – både nationalt og i Europa-Parlamentsvalget.

📌 En ny kurs i Bruxelles?

På europæisk plan har landbrugsprotesterne allerede nu konsekvenser for EU's klima- og miljødagsorden. Særligt de europæiske kristenkonserverne i EPP har slået hælene i over for den europæiske miljøpolitik⁵, hvor både EU's naturgenopretningsplan og

pesticidforordningen er blevet udvandet på grund af konservativ modstand. EPP har bl.a. argumenteret, at EU's miljøpolitiske ambitioner skader Europas fødevarer sikkerhed og landmændenes konkurrenceevne. Lignende argumenter kan få konfliktlinjerne i Rådet til at forskyde sig: Både den franske præsident Macron og den tyske finansminister Christian Lindner har plæderet for en miljøregulatorisk "pause".[6](#)

Dette viser, hvordan udviklingen kan ende med at påvirke den nye Kommissions miljø- og klimapolitiske *modus operandi*: Der kan opstå et pres på Kommissionen for at rebalancere de miljø- og klimapolitiske ambitioner med industri- og socialpolitiske tiltag. Senest er dette kommet til udtryk i gårsdagen udspil om EU's 2040-målsætning, hvor en målsætning fra et tidligere udkast om en reduktion af udledninger fra landbruget på 30 pct. er blevet fjernet fra den endelige tekst, mens landbrugets rolle for "fødevarer sikkerheden" i Europa er blevet fremhævet.[7](#)

Samtidig betyder indrømmelserne over for landbruget, at der opstår interessekonflikter mellem dele af den europæiske eksportindustri. Frankrig har stillet sig på tværs over for den store handelsaftale med Mercosur-landene for at beskytte sine landmænd mod import af landbrugsvarer – til stor protest fra den tyske bilindustri, der i forvejen kæmper med tilbagegang, og som håbede at åbne et nyt afsatsmarked.[8](#)

Men der kan også anes løsninger, der går ud over tilbagerulningen af miljølovgivning. I Tyskland forsøger man at kompensere landmændene ved at give tilskud til dyrevelfærd, som skal finansieres gennem en højere kødafgift.[9](#) På den måde bliver miljøkrav erstattet af krav om dyrevelfærd, og det kan muligvis være en gangbar regulatorisk strategi. Udfordringen er selvsagt, at det i givet fald bliver forbrugerne ved køledisken, der skal bære merudgiften. Om det er smart i en tid med prisstigninger, må tiden vise.

Der findes dog næppe en *one size fits all*-løsning, for landbrugsprotesterne retter sig netop mod en lang række forskellige områder. Det gør det vanskeligt at håndtere politisk, og det gør, at Kommissionen i langt højere grad end tidligere vil skulle samtænke sin miljø- og klimapolitik med social- og industripolitiske interesser, når den formulerer nye arbejdsprogram. På den måde kan landbrugsprotesterne medvirke til en ny og forandret politisk stil i Bruxelles.

[1www.lesechos.fr/politique-societe/societe/colere-des-agriculteurs-les-defenseurs-de-lenvironnement-abasourdies-apres-la-pause-sur-les-pesticides-2073499](http://www.lesechos.fr/politique-societe/societe/colere-des-agriculteurs-les-defenseurs-de-lenvironnement-abasourdies-apres-la-pause-sur-les-pesticides-2073499)

[2www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/france-calls-for-stronger-farmer-protections-in-supply-chain-negotiations/](http://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/france-calls-for-stronger-farmer-protections-in-supply-chain-negotiations/)

[3www.euractiv.com/section/politics/news/poland-against-eu-commission-prolonging-trade-policy-with-ukraine/](http://www.euractiv.com/section/politics/news/poland-against-eu-commission-prolonging-trade-policy-with-ukraine/)

[4www.merkur.de/politik/bundestag-beschliesst-abbau-von-steuerentlastungen-fuer-bauern-zr-92810529.html](http://www.merkur.de/politik/bundestag-beschliesst-abbau-von-steuerentlastungen-fuer-bauern-zr-92810529.html)

[5www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-position-paper-on-a-european-farmers-deal-the-epp-vision-for-agriculture-in-europe](http://www.eppgroup.eu/newsroom/epp-group-position-paper-on-a-european-farmers-deal-the-epp-vision-for-agriculture-in-europe)

[6www.lemonde.fr/politique/article/2023/05/12/industrie-macron-appelle-a-une-pause-dans-la-reglementation-environnementale-europeenne_6173001_823448.html](http://www.lemonde.fr/politique/article/2023/05/12/industrie-macron-appelle-a-une-pause-dans-la-reglementation-environnementale-europeenne_6173001_823448.html)

[7www.politico.eu/article/eu-eases-farming-demands-in-2040-climate-proposal/](http://www.politico.eu/article/eu-eases-farming-demands-in-2040-climate-proposal/)

[8www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/cars-v-cows-german-automakers-call-to-split-eu-mercosur-deal-to-bypass-french-non/](http://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/cars-v-cows-german-automakers-call-to-split-eu-mercosur-deal-to-bypass-french-non/)

[9www.businessinsider.de/politik/deutschland/um-bauern-proteste-zu-stoppen-neue-steuer-auf-fleisch-und-milchprodukte/](http://www.businessinsider.de/politik/deutschland/um-bauern-proteste-zu-stoppen-neue-steuer-auf-fleisch-und-milchprodukte/)